

ਅਤੇ ਹੋਰ) (4) ਕੁਝ ਡੀਲਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਉਸੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਣਕ ਡੀਲਰਾਂ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸਿੰਗ ਅਤੇ ਕੀਮਤ ਨਿਯੰਤਰਣ (ਚੌਥੀ ਸੋਧ) ਆਰਡਰ, 1974 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੇ ਸੇਲ ਡੀਲਰਾਂ (ਪੰਜਾਬ ਦੇ) ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਣਕ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਟਾਕ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਵੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਕਿ ਉਹ ਕਣਕ ਸਿਰਫ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਵੇਚਣ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲਾਇਸੈਂਸਸ਼ੁਦਾ ਡੀਲਰ ਨੂੰ।

(13) ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕਾਦੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਰਨ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਬਹਿਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਤਖ਼ਤ ਸੀ, ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਰਚੇ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਜੈਨ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਚ. ਐਸ. ਬੀ

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ।

ਆਰਐਸ ਨਰੂਲਾ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਹਰਹੰਸ ਲਾਲ, ਜੇ.

ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਆਦਿ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

1975 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 5139

4 ਨਵੰਬਰ 1975

ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ) ਨਿਯਮ 1975 — ਨਿਯਮ 2(1), 3, 5 ਅਤੇ 6— ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ 1950— ਧਾਰਾ 309, 310, 311 ਅਤੇ 313— ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ (1861 ਦਾ 5)— ਧਾਰਾ 2, 2 ਅਤੇ 7 - ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 1934, ਖੰਡ I-ਨਿਯਮ 9.15, 9.16 ਅਤੇ 9.18 ਅਤੇ ਖੰਡ II ਨਿਯਮ 12.1(5) - ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮ - ਕੀ ਗਵਰਨਰ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 3 - ਕੀ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 9.18 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਘੁਸਪੈਠ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ - ਕੀ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ - ਕੀ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਅਕੁਸ਼ਲਤਾ,

ਕ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਜਾਂ ਅਯੋਗਤਾ - ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ - ਧਾਰਾ 311 - ਭਾਵੇਂ ਆਰ.

(4) CW 6372—74 ਨੇ 14 ਫਰਵਰੀ, 1975 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

Gurdial Singh v, The State of Punjab, etc. (Narula, C. J.)

ਆਕਰਸ਼ਿਤ—ਆਰਡਰ ਇਹ ਨਾ ਕਰੇ ਕਿ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ 'ਜਨਹਿਤ' ਵਿਚ ਹੈ—ਕੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ—ਨਿਯਮ ਜੋ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਯੋਗ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ—ਕੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ — ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼—ਜਦੋਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। .

ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ 1950 ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਪਾੜੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਪਾੜੇ ਜਾਂ ਮਿਆਦ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਇਕੋ ਇਕ ਸੀਮਾ ਸਬੰਧਤ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ਾ। ਦੀ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ. ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਕਾਰਕ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ। ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਵਿਆਪਕ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ (ਏ) ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ (ਬੀ) ਅਜਿਹਾ ਨਿਯਮ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਵਰਗੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ 1861 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਸੇਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਰਾਜਪਾਲ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਧਾਰਾ 309 ਅਧੀਨ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ, ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਰਾਜ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।

(ਪਰਾ 39)।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਇਸ ਐਕਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਉਸੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਯੋਗ ਹੋ ਸਕੇ। ਧਾਰਾ 309. ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਅਤੇ 12 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਸੋਧੇ ਗਏ ਨਿਯਮ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸੋਧ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੇਵਾ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਧੀਨ ਰਾਜਪਾਲ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ

Gurdial Singh v, The State of Punjab, etc. (Narula, C. J.)

ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰ, ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਖੜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Gurdial Singh v. The State of Punjab, etc. (Narula, C. J.)

ਧਾਰਾ 309 ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 3 ਨਾ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਨਿਯਮ 9.18 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 1934 ਵਾਲੀਅਮ I.

(ਪਾਰਾ 26 ਅਤੇ 39)।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ "ਜੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ"। ਨਿਯਮ 5 ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੁਆਰਾ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਜੋ ਵੀ ਅਸੰਗਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਸੀ, ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਉਹ ਹੈ ਉਹ ਨਿਯਮ ਜੋ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਵਰਗੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਕੋਲ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 9.18 ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ (ਜੋ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ) ਨੂੰ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 5 ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 27)।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਅਧੀਨ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਸਮੂਹ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੈਂਕਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੈਂਕਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ "ਕਰਮਚਾਰੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 12.1(5) ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ 5 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਨਿਯਮ 12.1(5) ਦੁਆਰਾ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਰੈਂਕਾਂ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਉੱਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਨਿਯਮ 5 ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਉੱਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਨਿਯਮ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 12.1(5) ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੁਆਰਾ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਫੋਰਸ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ

ਸਿਵਲ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੇ ਨਿਯਮ 7 ਦੇ ਅਧੀਨ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ), ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਨਿਯਮ 7 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 28 ਅਤੇ 39)।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ (ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 311 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ) ਸਿਰਫ ਉਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਹੁਦੇ ਜਾਂ ਸੇਵਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਫ਼ੀ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਨਹਿਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੇਧ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਉਹ ਕਾਰਕ ਹਨ ਜੋ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਫਰਕ ਇਸ ਤੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਿਰਫ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ: ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਉਹੀ ਅਧਾਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਅਚਨਚੇਤੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਬੰਧਤ - ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਜ਼ੋਰ 'ਤੇ ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਉਸ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 311 ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਬੰਧਤ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਗੁਆਚਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਬਾਰੇ ਟੈਸਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਆਰਡਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਬੁਨਿਆਦ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸੱਚਾਈ।

(ਪਾਰਾ 39)।

ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ ਕਿ ਇਹ 'ਜਨਹਿਤ' ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਆਰਡਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜੋ।

Gurdial Singh v. The State of Punjab, etc. (Narula, C. J.)

(ਪਰਾ 39)।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਬਾਰੇ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰਾਏ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਰਾਏ ਗਲਤ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ / ਪ੍ਰੀਮਾ ਚਰ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਿਵਲ ਨਤੀਜੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਗੁਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਚਨਚੇਤੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੰਡ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਰਕਮ. ਅਜਿਹਾ ਨਿਯਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 310 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਦਬਾਅ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਚਨਚੇਤੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤਾਂ ਹੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬਦਨਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮਨਮਾਨੇ ਜਾਂ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਡਰ.

(ਪਰਾ 39)।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ :-

- (i) (ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ) ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਰੂਲਜ਼ , 1975 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਿਤੀ 18 ਅਗਸਤ , 1975 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ;
- (ii) ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 55 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ, 1934 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਹੈ , ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ;

ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ:-

- (iii) ਅਨੁਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਲ/ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀਆਂ ਨੱਥੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀਡੀਆ ਜਾਵੇਗਾ ;
- (iv) ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ 0 , ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕੋਲ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ;
- (v) ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਾਰ-ਐਟ-ਲਾਅ ਅਤੇ ਆਰ.ਆਰ.ਮੋਰੀਆ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸਨ

।

(1) ਐੱਸ. ਟਿਵਾਣਾ, ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ (ਪੰਜਾਬ), ਰੈਜ਼ ਪੈਡੈਂਟਸ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਨਕੂਲਾ। C. J .—(1) ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਛੇ ਜੁੜੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ (C.Ws. 5062, 5137, 5139, 5143, 5144 ਅਤੇ 5182 of 1975) ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

Gurdial Singh v, The State of Punjab, etc. (Narula, C. J.)

ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਮ ਨਿਰਣਾ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਕੇਸ (ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 5182 ਆਫ 1975— ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ) ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਨੋਟਿਸਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। . ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ/ਸਹਾਇਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜੋ ਅਜੀਬ ਨੁਕਤੇ ਮੰਗੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦੇ। ਏ.ਐਚ. ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਠਦੇ ਹਨ. ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਪਹਿਲੇ ਕੇਸ ਦੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਤੱਥ ਦੇਣਾ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਾਰ-ਐਟ-ਲਾਅ (ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ) ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਸਾਡੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। . ਇਹ ਕੇਸ 1975 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ 5139 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਏਐਸਆਈ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹੈ।

(2) 27 ਫਰਵਰੀ 1925 ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵਿੱਚ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵਜੋਂ ਪੱਕਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1965 ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਹਾਇਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸ ਰੋਕ 'ਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਰਿਹਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਖੇ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ 1971 ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਉਸ ਉੱਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਅਤੇ 1973 ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ-ਰੋਲ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 324 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਐਂਟਰੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ 16 ਨਵੰਬਰ 1973 ਨੂੰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਦਾਖਲਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 1973 ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਉਲਟ ਦਾਖਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ 1974 ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਸਿਖਲਾਈ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ "ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਰਿਪੋਰਟ" ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪੱਤਰ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ। ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਸੇਵਾ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ 22 ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨਕਦ ਇਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। 250

(3) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਉਮਰ 50 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ ਜਦੋਂ 18 ਅਗਸਤ, 1975 (ਅੰਕੜਾ ਪੀ. 2) ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਯੋਗ ਹੁਕਮ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਤੁਸੀਂ, ਇਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਏ.ਐੱਸ.ਐੱਲ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਨੰਬਰ 719/ਏ.ਐੱਸ.ਆਰ., ਜਦੋਂ ਤੋਂ 50 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਹੋ ਗਏ ਹੋ, ਤੁਹਾਡੀ ਤਾਰੀਖ ਹੈ।

ਜਨਮ 27 ਫਰਵਰੀ, 1925, ਅਤੇ 25 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਲਈ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ) ਰੂਲਜ਼, 1975 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦਾ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਪੈਨਸ਼ਨ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

1

ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦੇ ਹੋਏ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਉਸਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਜੋਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਰਾਹੀਂ), ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਪੁਲਿਸ, ਪੰਜਾਬ, ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(4) ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ. 3, ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਵਜੋਂ ਮਿਤੀ 17 ਸਤੰਬਰ, 1975 ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇਥੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1965 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 21 ਜਨਵਰੀ, 1974 ਤੱਕ ਦੇ ਕਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੌਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚੇਤਾਵਨੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਸੱਤ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਚਾਰ ਮਾੜੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਸਾਲ 1970-71 ਲਈ ਆਪਣੀ ਮਾੜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। 25 ਜਨਵਰੀ, 1975 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ, ਅਤੇ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ 31 ਜਨਵਰੀ, 1975 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਮਾੜੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਸੀਦ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ 1973 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 324 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਾਲ 1973 ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਰਿਪੋਰਟ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਢੁਕਵੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤ ਨੋਟਿਸ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ "ਜਨਹਿਤ ਵਿੱਚ" ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਿਸੇ ਜਮਾਂਦਰੂ ਜਾਂ ਵਾਧੂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲਾ ਮਨਮਾਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

X

(5) 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ 28 ਜੁਲਾਈ, 1975 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 3 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ

Gurdial Singh v, The State of Punjab, etc. (Narula, C. J.)

ਅਪ੍ਰਯੋਗਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

(6) (1) (ਏ) ਢੁਕਵੀਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੋਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ, ਉਸ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹ 25 ਸਾਲ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਪੂਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ 50 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ।

(7) ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਉਸੇ ਦਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੌਤਿਆਂ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ, ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਖਿੱਚ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

(2) ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਢੁਕਵੇਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਪੱਚੀ ਸਾਲ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਜਾਣ ਲਈ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਮੁਅੱਤਲੀ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।"

(6) ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ "ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ" ਨੂੰ ਨਿਯਮ 2(1) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਹ ਅਥਾਰਟੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਉਸ ਅਹੁਦੇ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੈ ਜਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ। ਅਥਾਰਟੀ ਜਿਸਦਾ ਇਹ ਅਧੀਨ ਹੈ। "ਕਰਮਚਾਰੀ" ਨੂੰ ਨਿਯਮ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ।

ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 7 ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਨਿਯਮ 7 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਤੋਂ ਆਲ-ਇੰਡੀਆ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਕੱਤਰੇਤ ਸਟਾਫ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਕਿਸੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਯਮ 7 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ii) ਅਤੇ (hi) ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਨਿਯਮਾਂ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 1975 ਰੈਡੀਜ਼ ਦੀ ਸੇਧ ਦੁਆਰਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਰਗਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਯਮ 5 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸੰਗਤ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਗੇ। ਨਿਯਮ 6 ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ "ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ (ਏ) ਅਜਿਹੇ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਨਿਯਮ 6 ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ (ਬੀ) ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਲੰਬਿਤ 1975 ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਨ। ਨਿਯਮ 8 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਮਲਾ ਰਾਜਪਾਲ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਇਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ।

(7) ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਮਾਮੂਲੀ ਵਾਧੂ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਬਹਿਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਆਮ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 1975 ਦੀਆਂ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 5137 ਅਤੇ 5139 (ਐਸ.ਆਈ. ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਦਾ ਕੇਸ ਅਤੇ ਏਐਸਆਈ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ), ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਐਮ.ਆਰ. ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ, 1975 ਦੀਆਂ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 5143 ਅਤੇ 5144 (ਏਐਸਆਈ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ ਅਤੇ ਏਐਸਆਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ) ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ। ^^^। 1975 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 5062 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਏਐਸਆਈ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਲਈ ਵਕੀਲ: -

- (i) ਸੀਵਿਥਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 309 (ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਨੁਛੇਦ 1975 ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ 1 ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਪੁਲਿਸ ਏ.ਈ.ਟੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

1861 ਦੇ, ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ, 1934 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜੋ (ਇਕੱਠੇ) ਪੁਲਿਸ

Gurdial Singh v, The State of Punjab, etc. (Narula, C. J.)

ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਕੇਂਡ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੀਵਿਯਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਅਸਥਾਈ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ।

- (ii) ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 9.15, 9.16, 9.17 ਅਤੇ 9.18 ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੀਵਿਯਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀਆਂ ਅੰਤਰਿਮ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ ਦਾ ਨਿਯਮ 3 ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਰੂਲਜ਼, ਖੰਡ I ਦੇ ਨਿਯਮ 9.18 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।
- (iii) 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ 5 ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀਵਿਯਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਪੂਰਵ ਪਰਿਪੱਕ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਹ ਪੁਰਾਣੇ ਨਿਯਮ ਜੋ ਆਰਟੀਕਲ 309 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਨਿਯਮ 5 ਅਚਨਚੇਤੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ.
- (iv) ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਰੂਲਜ਼, ਜਿਲਦ 2 ਦੇ ਨਿਯਮ 12.1(5) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਬਲਾਂ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 12.1 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।
- (v) ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਰੂਲਜ਼, ਖੰਡ 1, ਨਿਯਮ 12.1 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ 9.15, 9.16, 9.17 ਅਤੇ 9.18 ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਬਾਹਰ ਵੀ ਸਿਰਫ ਉਹ ਹੀ ਹਨ। ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਦੇ ਨਿਯਮ 12.1 ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।

- (vi) ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਰਿੱਟ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਅਚਨਚੇਤੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਕੁਸ਼ਲ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਯੋਗ ਹੈ, ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਰੇਕ ਇਹ ਉਪਨਾਮ ਸਬੰਧਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ 'ਤੇ ਕਲੰਕ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ।
- (vii) 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਵਿੱਚ "ਜਨ ਹਿੱਤ" ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਆਧਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦੇ ਪ੍ਰੋ ਵਿਜ਼ਨ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ "ਜਨਹਿੱਤ" ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।
- (viii) ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ "ਜਨਹਿੱਤ" ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ, ਸਗੋਂ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਰਫ ਮਸ਼ੀਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(8) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ c309 ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਢੁਕਵੀਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਅਨੁਛੇਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ "ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ" ਹਨ। ਸੰਘ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਘ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਉਚਿਤ ਵਿਧਾਨਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਾਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। . ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਅਥਾਰਟੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਹੀ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਢੁਕਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਭਰਤੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਹਨ। ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ, ਸ਼੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ "ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ-ਏ ਅਧਿਐਨ" ਦੇ ਪੰਨਾ 717 'ਤੇ ਬੀ. ਸਿਵਾ ਰਾਓ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੁਆਰਾ *ਆਰਟੀਕਲ 309* ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹੀ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖੇਤਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦਾ ਰਾਜਪਾਲ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਅਜਿਹਾ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਕਿਸੇ ਢੁਕਵੇਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਲੇਖ ਦਾ। ਇਹ ਅੰਤਰਿਮ ਕੁਦਰਤ

Gurdial Singh v, The State of Punjab, etc. (Narula, C. J.)

ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਲਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਹ ਨਿਯਮ ਹਨ ਜੋ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਅਭਿੱਕਾ ਜਾਂ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਇਸ ਲਈ, 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 (ਅਤੇ ਸਿਟੋ ਵਜੋਂ 1975 ਦੇ ਪੂਰੇ ਨਿਯਮ ਜਿਸ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਉਹ ਘੁੰਮਦੇ ਹਨ, ਨਿਯਮ 3 ਹੈ) ਦਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ, ਅਰਥਾਤ: -

- (a) ਜੇਕਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ;
- (b) ਜੇਕਰ 50 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਜਾਂ 25 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਢੁਕਵੀਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ; ਜਾਂ
- (c) ਜੇਕਰ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 3 ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਪ੍ਰਾਇਟ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਟੈਸਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੇ ਭਾਗ X ਦੇ ਅਧਿਆਇ II ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵੱਲ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 240 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 243 ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। 1935 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 240(1) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 310 ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ। . ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਧਾਰਾ 240 ਦੇ ਬਾਕੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। 1935 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 241 ਉਸ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਹੁਣ ਹੈ

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੀ ਧਾਰਾ 242 ਨਾਲ ਨਿਪਟਿਆ ਰੇਲਵੇ, ਕਸਟਮ, ਡਾਕ ਅਤੇ ਟੈਲੀ ਗ੍ਰਾਫ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 241 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ। ਧਾਰਾ 243 ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ: -

“ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਧੀਨ ਦਰਜੇ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਅਜਿਹੇ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਉਹਨਾਂ ਬਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਐਕਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।”

ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ 1935 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਸਥਿਤੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ, ਤਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੁਲਿਸ ਬਲਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੈਂਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 241 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ, ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ (ਜੋ ਕਿ 26 ਜਨਵਰੀ, 1950 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ) ਵਿੱਚ 1935 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਹੁਣ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਬਲਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੁਣ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਾਇਟ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਤੱਥ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ (1861 ਦਾ 5) ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)। ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ:-

ਅਪਰਾਧ ਦੀਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਕੁਸ਼ਲ ਸਾਧਨ ਬਣਾਉਣਾ ਮੁਨਾਸਿਬ ਹੈ। ”

ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦਾ ਗਠਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ: -

“ਇੱਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮੁੱਚੀ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ; ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਫਸਰਾਂ ਅਤੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਇੰਨੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ, ਅਤੇ

Gurdial Singh v, The State of Punjab, etc. (Narula, C. J.)

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੈਂਕ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।"

(9) ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੋਧਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੇ ਗਠਨ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਧੀਨ ਰੈਂਕ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚੋਂ 1935 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਵਰਗੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚੋਂ 1935 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੁਣ ਰਾਜ ਦੇ ਗੈਰ-ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਰੁਤਬਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੈਂਕ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ " ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਜੇਕਰ, ਇਸ ਲਈ, ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਨਿਯਮ, ਐਕਟ ਦੇ ਹੀ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਨਿਯਮ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਐਕਟ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਲ ਕਰਦਾ ਹੈ / ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ, ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ, ਸਹਾਇਕ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟਸ ਅਧੀਨ ਰੈਂਕ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਬਰਖਾਸਤ, ਮੁਅੱਤਲ ਜਾਂ ਘਟਾਉਣਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਇਸ ਲਈ ਅਯੋਗ ਸਮਝਦੇ ਹਨ; ".

ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਧੀਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ, ਮੁਅੱਤਲੀ ਜਾਂ ਕਟੌਤੀ ਵਰਗਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਮਲਾ ਵੀ।

ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੁਝ ਵੀ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਬਲਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਿਯਮ-ਨਿਰਮਾਣ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ।

(10) 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਰਜੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਅਤੇ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੁਆਰਾ ਉਲੰਘਣਾ, ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਸਹੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਚਾਉਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਨਿਯਮ ਘੜਨ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਹੀ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਸਗੋਂ "ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ" 'ਤੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ। ਦੂਸਰਾ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਯਮ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। , ਅਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਰਾਜਪਾਲ" ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਹਾਰਕ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ "ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ (1897 ਦਾ 10) ਦੀ ਧਾਰਾ 3(60)(ਸੀ) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਜਪਾਲ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀਆਂ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ *ਸਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ* ਬਨਾਮ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। *ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1)*, ਭਾਵੇਂ ਰਾਜਪਾਲ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵਿਵੇਕ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਇਕਸੁਰਤਾ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ, ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਨਾਲ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ), ਪਰ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ। ਉਸਦੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

(1) A.I.R. 1974 Supreme Court 2192.

Gurdial Singh v, The State of Punjab, etc. (Narula, C. J.)

(11) ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਜੋਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 2 ਅਧੀਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਚਨਚੇਤੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ (ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ) ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(12) ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਅੰਗ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਉਪਾਧਿਆ (2) ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨਾ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖੇਤਰ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਅਧੀਨ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਵੀ ਗਲਤ ਹੈ। ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਉਪਾਧਿਆ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਭ ਕੁਝ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ "ਨਿਰਮਾਣ ਜਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ" ਬਿਲਕੁਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਅਤੇ ਹਨ। ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਣਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ, " ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ" ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ

(2) ਏਆਈਆਰ 1961 ਐਸ.ਟੀ. 751.

'-----~-----•

ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਉਪਾਧਿਆ ਦਾ ਕੇਸ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਮਨੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਦਲੀਲ ਉਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸਦ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਸਦਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਚੰਦ, ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ (3) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਜੋ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਨਿਯਮ, 1955 ਦੇ ਨਿਯਮ 49 ਦੀ ਸੋਧ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਕੌਮ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 40 ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਸਦਨਾਂ ਦੀ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਇੱਕ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਦਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮੂਹ 'ਤੇ ਸੰਸਦ ਦੀ ਮੋਹਰ ਛਾਪੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪਿਛਾਖੜੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੇ ਉਲਟ ਜਿਸ ਕੋਲ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਨਿਯਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਅੰਤਰ ਇਸ ਤੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਆਪਣੇ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਬੱਝੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 40 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਪਹਿਨੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਦਲੀਲ ਜਿਸ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

(3) ਏਆਈਆਰ 1972 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 2427

Gurdial Singh v, The State of Punjab, etc. (Narula, C. J.)

ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

"ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸਦਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 40 ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।"

ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸੰਸਦ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸਦਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿਯਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ ਨਿਯਮ ਨਿਯਮ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਲਟਰਾਵਾਇਰ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। - ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬਣਾਉਣਾ। ਹੁਕਮ ਚੰਦ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣਾ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦਾ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਉਸੇ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(13) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇਕਰ ਸ਼੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਪੇਸ਼ਗੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇੱਕ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਐਕਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ। ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਰਾਜਪਾਲ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਕਤੀਹੀਣ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ, ਬਦਲਣ, ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਕਾਰਵਾਈ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ, ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਐਕਟ। ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਲੀਲ ਦੇ ਖੋਖਲੇਪਣ ਨੂੰ ਬੇਨਕਾਬ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। /

(14) ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਨੇ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (4) ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਜ਼ੋਰ 'ਤੇ ਇਕ ਕਨੂੰਨ ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸੋਧਾਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਤਾਂ ਸੰਸਦ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿਧਾਨਿਕ ਬਣ ਗਈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਵਧੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਪਿੱਛੇ ਭੁਲੇਖਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ 'ਕਾਨੂੰਨੀ'

(4) 1972 ਐਸਐਲਆਰ 397।

ਅਤੇ 'ਕਾਨੂੰਨ' ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਵਿਧਾਨਿਕ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ ਤਾਂ ਜੋ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਦਲੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

(15) ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸਾਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਨੁਕਤੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ (ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ) ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਅਤੇ 7 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ।

(16) ਦੂਜੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧੀਆਂ। ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ, ਵਰਗੀਕਰਨ ਅਤੇ ਵੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ, 1934, ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 7 ਅਤੇ 12 ਦੇ ਅਧੀਨ "ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ" ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ 1934 ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਮੂਲ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਛਾਪੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਹੀ ਬਣੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ, ਨਿਯਮ ਹੁਣ ਨਾ ਸਿਰਫ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਅਤੇ 12 ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸਗੋਂ ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੀ ਲਾਗੂ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਅਧੀਨ 1950 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁਝ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 2 ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਿਤ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਉਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 9.15 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ " ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਹੱਕਦਾਰ ਜਾਂ com"। ਉਸ ਉਪ-ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 458 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਅਨੁਸਾਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਲੇਖ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਇੱਕ ਉੱਚ ਸੇਵਾ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 9.15 ਦਾ ਉਪ ਨਿਯਮ (2) ਮਿਨੀ ਟੈਰੀਅਲ ਅਫਸਰ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਉਸ ਨਿਯਮ ਦਾ ਉਪ-ਨਿਯਮ (3) ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੇ ਗੈਰ-ਮੰਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

“ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 55 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਪਬਲੀ.

ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

(17) ਨਿਯਮ 9.16 55 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਡੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਿਯਮ 9.17 ਸਥਾਈ ਉਮਰ ਰਜਿਸਟਰ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਨਿਯਮ 9.18 ਰਿਟਾਇਰਿੰਗ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 1934 ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ : -

- (1) ਇੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਤੀਹ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 465, ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਇਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ।
- (2) ਉਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਲ-ਇੰਡੀਆ ਜਾਂ ਸੂਬਾਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ 25 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ- ਧਾਰਾ 465-ਏ, ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।
- (3) ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਸਦੀ ਡਿਊਟੀ ਖਾਲੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਭਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ, ਜੇਕਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜੋ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ (ਆਰਟੀਕਲ 906 ਅਤੇ 930, ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼)।

ਨਿਯਮ 9.18 ਦੇ ਮੂਲ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ (1) ਅਤੇ (2) ਲਈ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 2 ਅਤੇ 7 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਣਾਏ ਗਏ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ (ਦੂਜੀ ਸੋਧ) ਨਿਯਮ, 1963 ਦੁਆਰਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੇ, - ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ GSR-40/CA ਦੁਆਰਾ / 5/1861/ਸ.ਸ. 2 ਅਤੇ 7/Amd. (2)/63, ਮਿਤੀ 12 ਫਰਵਰੀ, 1963, ਉਸੇ ਦਿਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਜ਼ਟ (ਅਸਾਧਾਰਨ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ: -

“(1) ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ-

- (a) ਜਿਸ ਨੂੰ 25 ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਮਿਆਦ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਜਾਂ

(b) ਜੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ

Gurdial Singh v, The State of Punjab, etc. (Narula, C. J.)

'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਇਆ ਹੈ;

- (2) ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ, ਭਾਰਤੀ ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਨੇ ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ, ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਇਸ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਲੇਖ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਨੋਟ 1.—ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਕੁਸ਼ਲਤਾ, ਬੇਈਮਾਨੀ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਜਾਂ ਬਦਨਾਮ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ—

- (1) ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਿਸਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ ਪਰ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਰਸਮੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ (ਭਾਵ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ਉਸ ਤਨਖਾਹ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਗਤ ਹੈ) ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਦਿਆਲੂ ਆਗਿਆ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਡਿਗਰੀ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਹਥਿਆਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਭਾਵ, ਪ੍ਰੋ ਵਿਜ਼ਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿੱਤੀ ਆਧਾਰਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

- (11) ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਬੇਈਮਾਨੀ ਜਾਂ ਬਦਨਾਮ ਵਿਹਾਰ ਲਈ ਸਾਖ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕੋਈ ਖਾਸ ਉਦਾਹਰਣ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਨੋਟ 2.—ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਉਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਾਮਜ਼ਦ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਕਰੇਗਾ। "

ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ: -

- (i) ਨਿਯਮ 9.18 ਖੰਡ I ਦੇ ਚੈਪਟਰ IX ਵਿੱਚ "ਕਲਮ ਸਾਸ਼ਨਾਂ" ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਭਾਵ, ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਅਤੇ ਖੰਡ II ਦੇ ਚੈਪਟਰ XIV ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਨਿਯਮ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ

ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ;

(ii) ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ 55 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 58 ਸਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦਾ ਲਾਭ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਕੇਸ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 9.15(3) ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦੂਜੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੀ ਸੋਧ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਸਨ। ; ਅਤੇ

(iii) ਨਿਯਮ 9.18(1) ਅਤੇ (2) ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1963 ਦੀ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 5 ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੂਰੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ :-

(a) ਜਦੋਂ ਕਿ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਆਮ ਨਿਯਮ ਹਨ, ਨਿਯਮ 9.18 ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਹੈ ਜੋ ਇਕੱਲੇ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

'(ਬੀ) ਭਾਵੇਂ ਦੋਵੇਂ ਨਿਯਮ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(18) ਇਸ ਨੁਕਤੇ (ਦੂਜੇ ਨੁਕਤੇ) ਉੱਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਦਾ ਨਿਯਮ 3.26, ਭਾਗ I, ਭਾਗ I, ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ, ਭਾਵ, ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 9.15 (3) ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ. ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ-; ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਉਮਰ 58 ਸਾਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਨਤਕ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜੋ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਸੇਵਾ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਮੁੜ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 5.32

Gurdial Singh v, The State of Punjab, etc. (Narula, C. J.)

ਨਿਯਮ, ਭਾਗ II, ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। < ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਲਾਜ਼ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 25 ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਉਮਰ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਨਿਯਮ 5.32 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟ 1 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

"ਨੋਟ 1.—ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 25 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਪੈਨਸ਼ਨ ਯੋਗ ਅਸਾਮੀ 'ਤੇ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਗੈਰ-ਪੈਨਸ਼ਨਯੋਗ ਹੈ। ਪੋਸਟ, ਪਰ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਕੰਟਰੀਬਿਊਟਰੀ ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਕੁਸ਼ਲਤਾ, ਬੇਈਮਾਨੀ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਜਾਂ ਬਦਨਾਮ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੰਡਣਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ-

- (i) ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਿਸਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦਾ ਜੋੜ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਰਸਮੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਸ਼ਲ ਹੋਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ (ਭਾਵ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ "* ਮੁੱਲ ਉਸ ਤਨਖਾਹ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਗਤ ਹੈ) ਪਰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਤਰਸ ਦੇ ਭੱਠੇ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਨੋਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਹਥਿਆਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਭਾਵ, ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿੱਤੀ ਆਧਾਰਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ;

- (ii) ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਬੇਈਮਾਨੀ, ਜਾਂ ਬਦਨਾਮ ਵਿਹਾਰ ਲਈ ਸਾਖ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਨਿਯਮਾਂ, ਭਾਗ I, ਭਾਗ II, ਜਾਂ ਪਬਲਿਕ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਅੰਤਿਕਾ 24 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਖਾਸ ਉਦਾਹਰਣ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੇਵਾ (1850 ਦਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਐਕਟ XXXVII)।

ਇਸ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ 'ਸਰਕਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਉਸ ਅਥਾਰਟੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਬੰਧਤ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।

ਨੋਟ 2.—ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਜ਼ਟਿਡ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਰਾਜ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗਜ਼ਟਿਡ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਗੈਰ-ਗਜ਼ਟਿਡ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਮੁੜ-ਟਾਇਰਮੈਂਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ,

ਇਹ ਨਿਯਮ ਲਗਭਗ ਜ਼ਬਾਨੀ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਯਮ 9.18 ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।

(19) ਫਿਰ ਨਿਯਮ 5.32c ਦੀ ਧਾਰਾ o(c)r ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ 55 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੋ 55 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨੋਟ I ਨਿਯਮ 5.32 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਅਧੀਨ (ਜਿਸ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਨੁਸਾਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ) ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ: -

55 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, IV ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

Gurdial Singh v. The State of Punjab, etc. (Narula, C. J.)

ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ। ਅਜਿਹੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ 55 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦਾ ਵੀ ਇੱਕ ਅਨੁਸਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।"

ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਕੋਈ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਸਿੰਗਲ ਬੈਚਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਿਯਮ 3.26 ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹਨ, ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 5-32 ਦੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ। ਅਕਸ਼ਲਤਾ, ਬੇਈਮਾਨੀ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਜਾਂ ਬਦਨਾਮ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ 5.32 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖੇ ਗਏ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਖੰਡ I, ਭਾਗ I ਦੇ ਨਿਯਮ 1-4 ਦੀ ਧਾਰਾ (ii) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਜਿਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਿਲਹਾਲ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ। ਵਕੀਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਈ ਅਜੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹਨ, ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 1.4 ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਦੀ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ਗੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਵਾਲੀਅਮ II ਦੇ ਨਿਯਮ 5.32 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟ 1 ਅਤੇ 2 ਅਤੇ ਨੋਟ 1 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟ 1 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ, ਜੋ ਇਸ ਲਈ ਬਦਲੇ ਗਏ ਹਨ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰਫੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੁੱਖ ਫੈਸਲਾ ਤੁਲੀ, ਜੇ.ਇਨ (5), ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਗਿਰਧਾਰੀ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ, ਹਰਿਆਣਾ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਹੈ। ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਗਿਰਧਾਰੀ ਲਾਲ ਨੂੰ 1 ਦਸੰਬਰ, 1967 ਨੂੰ 55 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਮਿਤੀ 6 ਦਸੰਬਰ, 1968 ਨੂੰ ਸੰਚਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਤਿੰਨ. ਉਸ ਨੂੰ 15 ਮਾਰਚ 1969 ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਲਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ 55 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ 58 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਗਿਰਧਾਰੀ ਲਾਲ ਨੇ ਰਿੱਟ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨ. ਇਹ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਸਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਮਰ

(5) 1969 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ 429 ਨੇ 12 ਮਾਰਚ 1969 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਅਨੁਸਾਰ 55 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 58 ਸਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਨਿਯਮ 5.32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਉਹ 58 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਤੁਲੀ, ਜੇ. ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਨਿਯਮ 3.26 ਅਤੇ 5.32 ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਖੰਡ I, ਭਾਗ I ਦੇ ਨਿਯਮ 1.4 ਦੀ ਧਾਰਾ (ii) ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਖਾਤੇ, ਜਿਸਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੁਪਰਨ - ਨਿਊਏਸ਼ਨ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਪਬੰਧ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 9.15 ਤੋਂ 9.18 ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ (ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਵਾਲੀਅਮ 1 ਦੇ ਨਿਯਮ 1.4 ਦੀ ਧਾਰਾ (ii) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ) ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ ਹਨ ਜੋ ਏ.ਐੱਸ.ਆਈ. ਗਿਰਧਾਰੀ ਲਾਈ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਕਤ ਨਿਯਮ 55 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਏਐਸਆਈ ਗਿਰਧਾਰੀ ਲਾਈ ਦੀ 55 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮਰ 55 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 58 ਸਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ (ਦੂਜੀ ਸੋਧ) ਨਿਯਮ, 1963 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 12.1 ਨੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ। ਉਪ-ਨਿਯਮ (5) ਜੋ 1963 ਦੀ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ 12.1 ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਨਖਾਹ, ਪੈਨਸ਼ਨ, ਛੁੱਟੀ, ਜੁਆਇਨਿੰਗ ਟਾਈਮ ਅਤੇ ਸਫਰਿੰਗ ਭੱਤੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੈਂਕ ਨੂੰ ਫਿਲਹਾਲ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਫੋਰਸ, ਇਨਸੋਫਾਰਸ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।”

ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਨਿਯਮ 12.1 ਉਦੋਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 9.15 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਨਿਯਮ 3.26 ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ 55 ਸਾਲ ਸੀ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਨੇ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਉਮਰ 55 ਸਾਲ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ 58 ਸਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਰਾਜ, ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਪੀਸੀ ਜੈਨ, ਜੇ., (6) ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਜ ਡੋਗਰਾ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿਨ ਟੈਕੋਟ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ (ਤੁਲੀ, ਜੇ.) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਏਐਸਆਈ ਗਿਰਧਾਰੀ ਲਾਈ ਨਿਯਮ 9.15 ਅਤੇ 9.16 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਰੂਲਜ਼, 1934 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ 58 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ 58 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ 55 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬਦਲੇ ਬਦਲਣ ਲਈ/ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਿਯਮ 9.15 (3) ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਮਰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਿਤੀ 28 ਮਾਰਚ, 1963 ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ 55 ਸਾਲ ਤੋਂ 58 ਸਾਲ ਤੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(20) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਤੀਸਰਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਵਕੀਲ ਟਰੇਫ ਵੱਲੋਂ ਜੈਨ, ਜੇ. (7) ਨਸੀਬ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਜੈਨ (ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ) ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿੰਗਲ ਬੈਚ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਖੌਤੀ ਜੱਜ ਨੇ ਕੇਵਲ ਤੁਲੀ, ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ, ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਗਿਰਧਾਰੀ ਲਾਈ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, (8), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੁਲਿਸ ਅਥਾਰਟੀਆਂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: -

“ਸੈਕਸ਼ਨ (ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7) ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸ਼ਬਦ, ਭਾਵ, 'ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ' ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਨਿਯਮ ਜੋ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਹਨ। 'ethiiiAct'ct' ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਯੂਪੀ ਪੁਲਿਸ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਚੈਪਟਰ XXXII ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ "678 ਦੇ ਨਿਯਮ 477 ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

- (6) 1966 ਦੇ CW 2439 ਨੇ 28 ਜਨਵਰੀ, 1969 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।
- (7) ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 330 ਆਫ 1968 ਦਾ ਫੈਸਲਾ 28 ਜੁਲਾਈ 1969 ਨੂੰ ਹੋਇਆ।
- (8) ਏਆਈਆਰ 1959 ਇਲਾਹਾਬਾਦ 569

Gurdial Singh v, The State of Punjab, etc. (Narula, C. J.)

(21) ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ - ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਉਮਰ 55 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜੀਨ ਰੈਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 58 ਸਾਲ ਤੱਕ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋਡ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਅਤੇ ਅਚਨਚੇਤੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹਨ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਆਮ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ 9.15 ਤੋਂ 9.18 ਵਿੱਚ ਐਡ. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ *ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ* ਬਨਾਮ *ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (9)* ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਯਮ 5.32 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਨੋਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਸੀ. ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਕਤ ਸੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 12 ਫਰਵਰੀ 1963 ਨੂੰ ਸੋਧੇ ਗਏ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 9.18 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। *ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ* ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਰਾਜ ਨੂੰ 10 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311(2) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਨਿਯਮ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਉਮਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਅਤੇ "ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਦੀ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਲੰਮੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕੱਲੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਨਿਯਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਡਿਸ ਮਿਸਲ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ *ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੀ ਕਿ 25 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਖੰਡ ਦੇ ਨਿਯਮ 5.32 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਨੋਟ 1 ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। II ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਦਵਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ *ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਦੇ ਕੇਸ* ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਪ - ਜੇ . ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਨਿਯਮ 9.18 ਦਾ ਨਿਯਮ (1)

(9) ਏਆਈਆਰ 1964 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 1585

1963 ਵਿੱਚ ਸੋਧੇ ਗਏ ਨਿਯਮ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਨੂੰ 'ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੇਵਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਆਮ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਸੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯਮ 9.15 ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਭਾਗ II ਦੇ ਚੈਪਟਰ XIV ਵਿੱਚ ਜੋ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ।

(22) ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਸਟੀਕ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ

Gurdial Singh v, The State of Punjab, etc. (Narula, C. J.)

ਨਿਯਮ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਸ਼ਾ ਜਿਸਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। - ਨਿਯਮ 9.18 ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਉਕਤ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਿਯਮ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੁਣੇ ਬਿਨਾਂ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਿਰਫ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 25 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਸਬੰਧਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਂ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨੌਕਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 9.15 (3) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 9.18 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਨਿਯਮ 9.18 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ (ਦੂਜੀ ਸੋਧ) ਨਿਯਮ, 1963 ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਨਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ। ਦਰਅਸਲ ਇਕ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵਿਦਵਾਨ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਦਿਖਾਉਣ ਕਿ ਕੀ ਕਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਕੇ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ: -

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ ਨਿਯਮ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਰੂਲਜ਼, 1934, ਵਾਲੀਅਮ II (ਪੰਨਾ 27 'ਤੇ) ਦੇ ਅਧਿਆਇ 12.1 ਦੇ ਨਿਯਮ 12.1 ਅਧੀਨ ਅੰਤਿਕਾ 12.1 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼, 1959 ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਜ਼ਟ, ਮਿਤੀ 11 ਦਸੰਬਰ, 1959, ਪੰਨਾ 2381 ਤੋਂ 2384 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

(23) ਸ੍ਰੀ ਟਿਵਾਣਾ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 1.4, ਇਸ ਲਈ, 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਉਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਨਿਯਮਿਤ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 1.4 ਦੀ ਧਾਰਾ (ii) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਯਮ ਉਸ ਸੇਵਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਜਿਸ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ

(10) A.I.R. 1961 Supreme Court, 1245.

ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਨਿਯਮ 1.4(ii) ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕੁਝ ਵੀ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ. ਸ੍ਰੀ ਟਿਵਾਣਾ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 310 ਅਤੇ 311 ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਾਬਕਾ ਜ਼ਬਰ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿਵਲ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਕੋਈ ਵੀ ਧਾਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਾ ਕਰਕੇ। ਜਗਨਨਾਥ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ (10) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 240 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਅਤੇ (3) ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਸੁਰੱਖਿਆ, 1935, ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਵਿਚ ਦਰਜ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਚਲੇ ਭੇਦ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 26, 1950, ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹੁਣ ਧਾਰਾ 309 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 310 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੈ। ਜਗਨਨਾਥ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਾਰੀ ਦਲੀਲ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਕੋਈ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹਨ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਲਈ। ਅਨੁਛੇਦ 309 ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਸਿਵਲ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਹੇਠ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ. ਆਰਟੀਕਲ 309. ਸ੍ਰੀ ਟਿਵਾਣਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ "ਪੁਲਿਸ" ਸ਼ਬਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 2 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਸਮੇਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਸਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 313 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ (ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹਨ) ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਸ੍ਰੀ ਟਿਵਾਣਾ ਦਾ ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 313 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ, ਸੋਧਿਆ ਜਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਵੀ ਆਰਟੀਕਲ 313 ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੁਆਰਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 313 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਟਿਵਾਣਾ ਦੁਆਰਾ ਬੀ.ਐਸ. ਵਲੋਰਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਓਜੇ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (11) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੁਕਵੇਂ ਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ " ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਸੰਭਾਵੀ ਅਤੇ ਪਿਛਾਖੜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

Gurdial Singh v, The State of Punjab, etc. (Narula, C. J.)

ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਬਾਰੇ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਅਧੀਨ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ: -

“ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮ (ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ), ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਗ HI, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਰਗੇ ਅਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਮਹਾਂਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਇਟ ਅਥਾਰਟੀ। 4

(11) ਏਆਈਆਰ 1969 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, 118.

Gurdial Singh v, The State of Punjab, etc. (Narula, C. J.)

ਐਨ. ਲਕਸ਼ਮਣ ਰਾਓ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਆਦਿ, (12) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਜਾਂ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ। ਇਹ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੈਸੂਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(24) ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਿੱਟੇ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ: -

(i) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਅਧੀਨ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਸ ਅਨੁਛੇਦ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਵਿਆਪਕ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਨਿਯਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਾਇਟ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣਾ ;

(ii) ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ 1 ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਵਰਗੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਧੀਨ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਰਾਜ ਦੇ ਹੋਰ ਸਿਵਲ ਸੇਵਕਾਂ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ;

(iii) ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੋਧਣ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ, ਰਾਜਪਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੋਧ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ; ਅਤੇ

(12) ਏਆਈਆਰ 1975 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 1646।

(iv) ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਅਤੇ 12 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਐਕਟ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਬਦਲਾਅ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

(25) ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਅਤੇ ਅਚਨਚੇਤੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖੇਤਰ ਨਿਯਮ 9.15 ਤੋਂ 9.18 ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਲਈ ਇਸ ਉੱਤੇ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 2(2) ਵਿੱਚ "ਕਰਮਚਾਰੀ" ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦਾ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 5 ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਨੂੰ ਓਵਰ ਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਇਸਲਈ, ਰਾਜ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦੇ ਦੋ ਤਰੀਕੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਨੂੰ ਚਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ: -

- (i) ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ;
- (ii) ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮਾਪ ਵਜੋਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ;
- (iii) ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ;
ਅਤੇ
- (iv) ਅਕੁਸ਼ਲਤਾ, ਬੇਈਮਾਨੀ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਜਾਂ ਬਦਨਾਮ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ, ਜਿਸਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਆਖਰੀ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅਚਨਚੇਤੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀਆਂ ਆਖਰੀ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਇਕੋ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਨਾਲੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣਾ। ਜੇਕਰ ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਹਨ

Gurdial Singh v. The State of Punjab, etc. (Narula, C. J.)

ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸਹੀ, 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੇ ਨਿਯਮ 6 ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੁਆਰਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਨੋਟ 1 ਤੋਂ ਨਿਯਮ 5.32 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਨਿਯਮ, ਜੇਕਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਕੁਸ਼ਲਤਾ, ਬੇਈਮਾਨੀ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਆਦਿ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਵੱਖਰਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ, ਤਾਂ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਸ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਖੰਡ II ਦੇ ਨਿਯਮ 5.32 ਦਾ। ਜੇਕਰ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣਾ ਸਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਨਿਯਮ 5.32 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਚਨਚੇਤੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 9.18 ਵਿੱਚ ਅਕੁਸ਼ਲਤਾ, ਆਦਿ ਦਾ ਆਧਾਰ ਵੀ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖੇਤਰ ਕਿਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਿਯਮ 5.32 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਅਧੀਨ ਨੋਟ 1 ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ ਜੋ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ (ਅਤੇ ਨਿਯਮ 9.18 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ) ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 6, ਨਿਯਮ 9.18 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਵਾਲੀਅਮ II ਦੇ ਨਿਯਮ 5.32 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

(26) ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 3 ਨਾ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਰੂਲਜ਼, ਖੰਡ 1 ਦੇ ਨਿਯਮ 9.18 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੀਲਡ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਖੜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੁਆਇੰਟ ਨੰਬਰ (i) ਸ਼੍ਰੀ ਫੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਸ ਲਈ, ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(27) ਕੀ ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 5 ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ "ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ" ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਕੀ ਆਰਟੀਕਲ 30 ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀ ਨਿਯਮ ਹਨ? ਇਸਲਈ, ਨਿਯਮ 5 ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ .ਅਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ) ਨਿਯਮ

1 ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ 9.18। ਕੋਈ 5 ਅਜਿਹੀ 1 ਸੀਮਾ ii ਨਿਯਮ 5 ਦੀ 1 ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਸਮਝੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ 'ਤੇ ਸਵਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ "ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ"। "ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ "ਫਿਲਹਾਲ ਲਾਗੂ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ "ਅਧਾਰਤ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਦੇ

ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਕੁਝ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ 5 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਮੇਰੇ ਲਈ ਅਸੰਭਵ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ"। ਨਿਯਮ 5 ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੁਆਰਾ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ - ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਭਾਗ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 28 ਜੁਲਾਈ, 1975 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਸੀ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਵਰਗੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਕੋਲ ਅਨੁਸੂਚੀ 309 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 9.18 ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ (ਜੋ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ) ਨੂੰ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 5 ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੀਜੇ ਨੁਕਤੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(28) Department notification No. GSR-40/CA.5/1861/Ss. 2 ਅਤੇ 7/Amd.(2)/63, ਮਿਤੀ 12 ਫਰਵਰੀ, 1963 (ਪੰਨਾ 119 'ਤੇ ਉਸ ਮਿਤੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਜ਼ਟ ਅਸਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ), ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ (ਦੂਜੀ ਸੋਧ) ਨਿਯਮ, 1963 ਬਣਾਇਆ। ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੋਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਰੂਲਜ਼, ਵਾਲੀਅਮ II ਦੇ ਨਿਯਮ 12.1 ਵਿੱਚ ਉਪ-ਨਿਯਮ (5) ਜੋੜਨਾ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 9.15(3) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਖਾਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਕ ਪੁਲਿਸ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਕੁਸ਼ਲਤਾ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਆਦਿ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ 1963 ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਨਿਯਮ 9.18 ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਖੰਡ ਦੇ ਨਿਯਮ 5.32 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟ 1 ਅਤੇ 2 ਨਹੀਂ। n, ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੈਂਕ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ; ਪਰ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਸਮੂਹ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੈਂਕ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੇ ਮੈਂਬਰ

. Gurdial Singh v. The State of Punjab, etc. (Narula, C. J.)

ਰੈਕ 1375 ਬੁਲੇਟ ਵਿੱਚ "erqplpyee" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 12.1(5) ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ 5 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਨਿਯਮ 12.1(5) ਦੁਆਰਾ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਰੈਂਕਾਂ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਉੱਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਨਿਯਮ 5 ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਉੱਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੈਂਕ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਨਿਯਮ 12.1(5) ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ। 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਨਿਯਮ 12.1 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (5) ਦੇ ਕਾਰਨ। ਇਹ ਸ਼੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਚੌਥੇ ਨੁਕਤੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(29) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਰੂਲਜ਼, ਖੰਡ I ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ 9.15 ਤੋਂ 9.18 ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹਨ। ਨਿਯਮ 9.15 (ਸੁਪਰੈਨੂਏਸ਼ਨ ਪੈਨਸ਼ਨ) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਛੂਹਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। , ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੀ ਧਾਰਾ 458 ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 9.15(1) ਲਗਭਗ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 9.15 ਦਾ ਸੂਓ-ਨਿਯਮ (3) ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰਿਲਜ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਤੰਬੂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਜਿੱਠਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਪਰਐਨੂਆ ਦੀ ਉਮਰ ਨਾ ਤਾਂ ਘਟਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਧਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 9.16 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਛੂਹਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ a ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ; ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀ (55 ਸਾਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ : ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੈਂਕ ਦੇ. 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ) ਜੋ ਕਿ ਮੰਤਰੀ-ਨੌਕਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਰਾਜ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ 58 ਸਾਲ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 9.17 ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 9.18 ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ। ਦੂਜੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ: ਜੇਕਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਕ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਨਿਯਮ 5.32 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਖੰਡ II, ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ

1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 9.18 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਸੰਗਤ, ਜੇਕਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟਸ ਦੇ ਚੋਵੇਂ ਸੈੱਟ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਮਾਸੂਮ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ) ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਦੂਜਾ ਇੱਕ ਹੈ ਅਚਨਚੇਤੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪੂਰੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਨਿਯਮ 9.18, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ, ਨਿਯਮ 6 ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਿਯਮ 5 ਦੇ ਬਲ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ ਇਹ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 9.15 ਤੋਂ 9.18 ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੈਂਕਾਂ ਲਈ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਬਣਨਗੇ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 12.1 ਦੇ ਕਾਰਨ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪੰਜਵੇਂ ਬਿੰਦੂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ, ਇਸਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ।

(30) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਛੇਵਾਂ ਨੁਕਤਾ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਆਕਰਸ਼ਕ ਹੈ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕੁਝ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅੰਤਮ ਪੜਤਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੁਨਿਆਦੀ ਗੱਲ ਜੋ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਜਾਂ ਸੇਵਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਾਰੇ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ ਧਾਰਾ 311 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ। ਦੂਸਰੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ-ਮੁਕਤੀ ਸਬੰਧੀ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸੋਧ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 311, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਤੀਸਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜਾਂ ਅਚਨਚੇਤੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਵੈਧ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ, ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੀ ਪਿਛਲੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਗੁਆਉਂਦਾ, ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਮਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਲੋੜ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਆਦਿ, ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, (13), ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਲਵ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਤਾਂ ਜੋ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

(13) ਏਆਈਆਰ 1975 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 1487

Gurdial Singh v. The State of Punjab, etc. (Narula, C. J.)

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ 25 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕਾਰਜਕਸ਼ਲਤਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ 'ਤੇ ਗੌਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਲਈ, ਸਰਕਾਰ ਅਯੋਗ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਅਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵੀ ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਈ ਕਲੰਕ ਨਾ ਲੱਗੇ। ਧਾਰਾ 311 ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ

(31) ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਜਾਂ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ: -

(i) ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਹਦਾਇਤਾਂ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਅਕੁਸ਼ਲ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ; ਅਤੇ

(ii) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੈਂਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸੇਵਾ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੇਵਾ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਕੁਸ਼ਲਤਾ ਜਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਜਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚੀਜ਼ਾਂ।

ਇਹ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਇਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। *ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸਬੰਧਤ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ! ਵਿਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਉਪਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਲੰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ *ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ* ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕੁਝ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਲਈ "ਜਨ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ" ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਬੰਧਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ। ਇਹ ਸੀ

1973 ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੰ. 1448 ਅਤੇ 1898 ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ, *ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ* ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਏਆਈਆਰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ ਗ੍ਰਾਫ 3 ਅਤੇ 4 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। *ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ*

ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਲੰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਅਚਨਚੇਤੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨੇ ਕੋਈ ਕਲੰਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਐਫਿਡ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਛੇਵੀਂ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ,

(32) ਵਕੀਲ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਵਿੱਚ "ਜਨਹਿਤ" ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗਾ, ਪਰ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 311 ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਖੋਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ- *ਸ਼ਿਆਮਲ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (14)*, ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾ ਦੀ ਹਰ ਸਮਾਪਤੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਇਹ ਧਾਰਾ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਣਾ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 311 ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲਾਜ਼ਮੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਸਜ਼ਾ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਆਦਿ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਉਸਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਮਾਇਆ ਹੈ, ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਲਾਭ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ *ਸ਼ਿਆਮਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ*। ਜੇਕਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੈਲੇਂਜ ਤੇਲ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

(14) ਏਆਈਆਰ 1954 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 369

■ *Gurdial Singh v, The State of Punjab, etc. (Narula, C. J.)*

ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ। ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ *ਸ਼ਿਆਮੀਲਾਐਫ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ* ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰੀ, ਧਾਰਾ 311 ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਲਈ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਰਸਮੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣਾ ਮਨ ਬਣਾ ਸਕੇ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸੀ। *ਸ਼ਿਆਮਲਾਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ* ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਅਜੇ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਤਾ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿ ਜਬਰੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹਰ ਕੇਸ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਿਸ ਲਈ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(33) *ਸ਼ਿਆਮਲਾਲਾਫਸ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਫੈਸਲਾ ਬੰਬਈ ਰਾਜ ਬਨਾਮ *ਸੰਭਾਗਚੰਦ ਐਮ. ਦੋਸ਼ੀ*, (15) ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ : -

“ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਜਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦੰਡ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ ਹੋਣਗੇ। ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮਾਨ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਨਤੀਜੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਨੌਕਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਮੁੜ-ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ। ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੋਵਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਇੱਕ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੰਡਕਾਰੀ ਨਤੀਜੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਉਸਦੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਲਈ ਖੜੀ ਹੈ।

ਸੰਭਾਗਚੰਦ ਐਮ. ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਜੋ ਬੰਬਈ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਨਿਯਮ 165-ਏ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੋਟ I ਤੋਂ ਆਰਟੀਕਲ ਦੇ ਉਲਟ।

(15) ਏਆਈਆਰ 1957 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 892.

Gurdial Singh v. The State of Punjab, etc. (Narula, C. J.)

465-ਏ ਸ਼ਿਆਮਲਾਲ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ , (16) ਵਿੱਚ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਜਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਕਿਸੇ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਜਾਂ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਜਾਂ ਅਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਬੰਬਈ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ - ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 165-ਏ ਨੇ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਨੋਟ 1 ਤੋਂ ਧਾਰਾ 465-ਏ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ।

“ਦੱਸਣਯੋਗ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਕ ਹਨ ਜੋ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਆਰਡਰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਹ ਅੰਤਰ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਿਰਫ ਪਿਛੋਕੜ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਪੁੱਛ -ਗਿੱਛ, ਜੇਕਰ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ-ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ-ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਉਹੀ ਅਧਾਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਹੈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਜਾਂਚ ਰਸਮੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 311(2) ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

ਇਹ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਨਿਯਮ ਸੁਪਰ ਐਨੁਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਸਰਵੈਂਟ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਬਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨੌਕਰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਉਮਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 311 (2) ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਫਿ ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੰਬੇ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਦਾ ਨਿਯਮ 165-ਏ ਧਾਰਾ 311 (2) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਵਿਰੋਧੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1960 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 1305 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(16) AIR (1954) SC 369.

ਰਾਜਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ

ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311(2) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਿਆ ਸੀ। ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ ਪਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟਾਇਆ ਉਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ, *ਸ਼ਿਆਮਲਾਵਸ ਕੇਸ* ਅਤੇ *ਸੰਭਾਗਰੰਦੇ ਐੱਮ. ਦੋਸੀ ਦੇ ਕੇਸ* ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦੋ ਟੈਸਟਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 311 ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਕ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਅੰਤਰ ਇਸ ਤੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਿਰਫ ਪਿਛੋਕੜ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਉਹੀ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਜਾਂਚ ਰਸਮੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੋ ਨਾਲ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 311(2) ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਰਾਜਪ੍ਰਮੁੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਗਲਤ ਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ "ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਆਧਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਿੱਦ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਭ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਕਾਮ ਪਲਸਰੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(34) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ *ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ ਕਰਨਲ ਜੇਐਨ ਸਿਰੀਹਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (16)* ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ: -

- (i) ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰਾਏ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਰਾਏ *ਸੱਚਮੁੱਚ ਬਣੀ ਹੋਈ* ਹੈ;

Gurdial Singh v. The State of Punjab, etc. (Narula, C. J.)

- (ii) ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਗੁਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ;
- (iii) ਲਾਜ਼ਮੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਿਵਲ ਨਤੀਜੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ;
- (iv) ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਿਯਮ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਦੰਡਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ;
- (v) ਅਜਿਹਾ ਨਿਯਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 310 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੰਦ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ;
- (vi) ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸੇਵਾ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੂੰ ਸਰਗਰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਕੇ ਵਧੇਰੇ ਕੁਸ਼ਲ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ; ਅਤੇ
- (vii) 1 ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ -
 - (a) ਇਹ ਬੁਰਾਈ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਜੜ੍ਹ 'ਤੇ ਮਾਲਾ ਫਿਡਜ਼ ਮਾਰਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ
 - (b) ਆਰਡਰ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਮਨਮੋਹਕ ਹੈ।

(35) ਉਪਰੋਕਤ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਨ ਜੋ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਅਕੁਸ਼ਲ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 311 ਨੂੰ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਵੇਗਾ

(16)। 1970 ਐਸਐਲਆਰ 748

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਲਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਨਿਰਪੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਸ਼ੁੱਧ ਅਤੇ ਸਧਾਰਨ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਹਨ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਹਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਲੰਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਪੈਸਾ ਪੇਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਯੋਗ ਅਤੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਲੰਕ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦਾ। ਜਿਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰਕ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮ ਮਨਮਾਨੇ ਜਾਂ ਮਨਘੜਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਛੇਵੇਂ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਗੁਣ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(36) ComiComing:hto thesrseventhitpointecurgedt ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਛੇਵੇਂ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਮਨਮਾਨੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ

ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਹਰੇਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਹੁਦਰਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ *ਬਦਨਾਮੀ* ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ "ਜਨਹਿਤ" ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। "ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਆਧਾਰ" ਜਾਂ "ਜਨ ਹਿੱਤ" ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਆਧਾਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ; ਪਰ ਸਬੰਧਤ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ੁੱਧ ਅਤੇ ਸਧਾਰਨ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਅਪਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, (17), ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਵ ਬਿਕਸ਼ੁਕ ਮਿਸ਼ਰਾ (18), ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (19), ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੁਗਰ ਸਿੰਘ (20), ਸਾਡੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਢੁਕਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕੇਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਤਿੰਨ

- (17) 1971 ਐਸਐਲਆਰ 71.
- (18) 1970 ਐਸਐਲਆਰ 863
- (19) **1974 (2) S > .LR 701.**
- (20) 1974 (1) SLR 435.

ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕੇਸ ਹੇਠਲੇ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਜੇ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਤੱਥ ਨੇ ਹੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ ਪਰ ਬੁਨਿਆਦ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹਨ, ਜਿਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਗੁਆਉਂਦਾ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਸਾਰੇ ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ। ਟੀਜੀ ਸ਼ਿਵਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮੈਜ਼ੂਰ (21) ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਆਮਲਾਵੀਜ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਤੇ ਸੰਭਾਗਚੰਦ, ਐਮ. ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਐਨ. ਲਕਸ਼ਮਣ ਰਾਓ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਦਿ (12)), ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ। ਲਗਭਗ 25 ਸਾਲਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(37) ਅਸੀਂ ਹਰੇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰਣੀਬੱਧ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਐਂਟਰੀਆਂ, ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਬੰਧਤ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟਾਂ ਨੇ 1975 ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਲਈ ਹਰੇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਬੀਆਈਐਸ ਸਾਰਣੀਬੱਧ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਜਿਸ ਨਾਲ ਐਸ.ਪੀ. ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ-੮। ਅਤੇ ਕੁਝ ਨਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨੋਟ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮਸ਼ੀਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

(21) ਏਆਈਆਰ 1965 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 280

Gurdial Singh *um* The State of Punjab, etc. (Narula, C. J.)

ਨਾ ਤਾਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹਾਇਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਾਂ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਆਮ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਲਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਇੱਕ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ। ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਸੇਵਾ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦਾ ਸਾਰਣੀਬੱਧ ਬਿਆਨ ਦਿਖਾਇਆ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਕੋਲ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੇ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਹੀ "ਜਨਹਿਤ" ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਬਿਹਤਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਖਾਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਮਾਲ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਹ 'ਜਨਹਿਤ' ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮਰੀ ਹੋਈ ਲੱਕੜ ਨੂੰ ਕੱਟਣਾ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਕੁਸ਼ਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਰੀ ਹੋਈ ਲੱਕੜ ਨਹੀਂ ਹਨ।

(38) ਡਾ. ਆਰ., ਐਸ. ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਗੋਪੀ ਨਾਥ, ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, (22) V. P.I ਬਨਾਮ ਆਰ. ਐਸ. ਸਕੈਨਾ (23) ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡੀਬੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਅਯੋਗ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਨੂੰ ਫੀਫ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਦੇ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਰ ਕੇਸ ਇਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਤੱਥ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਜਾਂ, ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਡਾ. ਆਰ. ਐਸ. ਗੁਪਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(22) 1975 ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਲਾਅ ਰਿਪੋਰਟਰ 548.

(23) 1974 ਦੀ ਸਪੀਸੀਅਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 165 (25 ਜੁਲਾਈ 1974 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ)।

(39) ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਸਾਰੇ ਅੱਠ ਸਾਂਝੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ: -

(i) ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ

ਅਸਥਾਈ ਪਾੜੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ, ਉਸ ਪਾੜੇ ਜਾਂ ਅਵਧੀ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਇਕੋ-ਇਕ ਸੀਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ. ਉਸ ਆਰਟੀਕਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਉੱਪਰ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਰਥਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਮਾਂ ਕਾਰਕ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(ii) ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਵਿਆਪਕ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ: -

(a) ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(b) ਅਜਿਹਾ ਨਿਯਮ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਾ ਹੋਵੇ;

i

(iii) ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਵਰਗੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, . ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀਆਂ ਸ਼ੇਰਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਰਾਜਪਾਲ ਹੁਣ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਹ ਰਾਜ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ;

(iv) ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਕੇ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ;

f

(v) ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਇਸ ਐਕਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ

ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦੀ ਸਟੇਟ ਬੀ.ਐਫ.ਪੰਜਾਬ ਆਦਿ (ਨਰੂਲਾ, ਸੀ.ਜੇ.)

ਤਾਂ ਕਿ ਉਸੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ;

(vi) ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਅਤੇ 12 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਜਾਂ ਸੋਧੇ ਗਏ ਨਿਯਮ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ;

(vii) ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੇਵਾ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2;

- r:

i

(viii) ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ: -

.(a) ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਵਾਲੀਅਮ II ਦੇ ਨਿਯਮ 5.32 ਦੇ ਕਲਾਜ਼ (ਬੀ)

ਦੇ ਨੋਟ 1 ਤੋਂ 3 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿਸਮ ਦਾ; ਅਤੇ

(ਬੀ) ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਅਧੀਨ ਨੋਟ 1 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਕਿਸਮ ਦਾ, ਭਾਵ

ਅਕੁਸ਼ਲਤਾ, ਜਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਆਦਿ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਅਚਨਚੇਤੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਸਰਲ। .

ਪਬਲਿਕ ਰੂਲਜ਼ ਦਾ ਨਿਯਮ 9.18 ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 5.32 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਨੋਟ 1 ਤੋਂ 3 ਦੀ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਕਾਪੀ ਹੈ। ਨਿਯਮ 5.32 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟ 1 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਅਚਨਚੇਤੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਖੇਤਰ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(ix) ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਹ ਨਿਯਮ, ਇਸ ਲਈ, 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 12.1 (5) ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੁਆਰਾ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਫੋਰਸ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਿਵਲ ਸੇਵਕਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ (ਉਸ ਦੇ ਨਿਯਮ 7 ਅਧੀਨ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ), ਅਤੇ ਨਿਯਮ 7 ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ;

Gurdial Singh v. The State of Punjab, etc. (Narula, C. J.)

(x) ਜੇਕਰ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 9.18 ਨੂੰ ਅਚਨਚੇਤੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਤਾਂ ਨਿਯਮ 9.18 ਨੂੰ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 6 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਿਰਫ਼ ਨਿਯਮ! ਵਿਚ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

, ਪੰਜਾਬ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਚਨਚੇਤੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਬਾਰੇ ਸਰਲਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ
ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੌਕੇ ਦੇ, ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿਤ ਲਾਭ ਨੂੰ ਗੁਆਏ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ ਹਨ। ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਲਾਭ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਯਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਯਮ ਖੁਦ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ inefficiency (ਸ਼ਿਅਮਤਲ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (14) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। 1

- (xi) ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਉਹ ਕਾਰਕ ਹਨ ਜੋ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਫਰਕ ਇਸ ਤੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਪਿਛੋਕੜ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਉਹੀ ਅਧਾਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ (ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (24) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਸਮੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਡਬਲਯੂ

- * (xii) ਜਿੱਥੋਂ ਅਚਨਚੇਤੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਬੰਧਤ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਜ਼ੋਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ।

(24) ਏਆਈਆਰ 1960 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 1305।

Gurdial Singh u. The State of Punjab, etc. (Narula, C. J.)

ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਕ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 311 ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਬੰਧਤ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਬਾਰੇ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਗੁਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਸੰਤੁਸ਼ਟ ;

(xiii) ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ (ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ) ਸਿਰਫ ਉਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਜਾਂ ਸੇਵਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਫੀ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੇਧ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;

(xiv) ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ ਕਿ ਇਹ "ਜਨਹਿਤ" ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਜਾਂ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ 'ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ;

(xv) ਕਰਨਲ ਜੇ. ਐਨ. ਸਿਹਾਨਾ ਦੇ ਕੇਸ (16) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ , ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਬਾਰੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰਾਏ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰਾਏ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਲਾ-ਮਾਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ;

i

(xvi) ਅਚਨਚੇਤੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਿਵਲ ਨਤੀਜੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਚਨਚੇਤੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਦੰਡ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨਿਯਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 310 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੰਦ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ;

(xvii) ਅਚਨਚੇਤੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤਾਂ ਹੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮਨਮਾਨੇ ਜਾਂ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਬੰਧਤ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ;

(xviii) ਆਰਡਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਬੁਨਿਆਦ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ

ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਚੰਗੇ ਫਿਕਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ; ਅਤੇ

(xix) 25 ਸਾਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ, ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਸਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(40) ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। (1975 ਦਾ ਸੀ. ਡਬਲਯੂ. ਬੀ. ਪੀ. 5139) ਅਤੇ ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਈ ਦਾ ਕੇਸ (1975 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪੀ. 5137)। ਏਐਸਆਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (1975 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪੈਟੀਟਨ 5144) ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀ ਐੱਮ.ਆਰ. ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਹੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਹਵਾਲਾ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਲੰਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸ਼ੁੱਧ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਹੋਰ:- ਕਲੰਕ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਉੱਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ। ਮਦਨ-ਮੋਹਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, (25) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਭਰੋਸਾ ਗਲਤ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇ ਮੁਨਸਿਫ਼ ਦੇ ਸਥਾਈ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹੇ ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੀ ਸੇਵਾ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ 17 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 311 (2) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਅਤ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਬਣੀ

(25) ਏਆਈਆਰ 1973 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 1133.

ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦਾ ਕਲੰਕ ਸੀ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ ਅਚਨਚੇਤੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਿਆਮਲਾਵਸ ਕੇਸ, ਸੰਭਾਗਚੰਦ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ, ਐੱਮ. ਚੌਸ਼ੀ ਦੇ ਕੇਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਦਲੀਲ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

(41) ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼੍ਰੀਆਵਾਦੀਹੋਟੀਰੀ ਨੇ ਵੀ ਇਕ ਅਨੰਤ ਗੁਬਲੀ ਨੂੰ ਲਿਆ? u ਦਲੀਲ ਏ ਐਸਆਈ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (1975 ਦਾ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ 5143), ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰੀ ਰੇਲਵੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ 1 ਸਤੰਬਰ, 1959 ਤੋਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਹਾਇਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। -ਸਰਕਾਰੀ ਰੇਲਵੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਹਾਇਕ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤਹਿਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ। ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ

ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ "ਨਿਯੁਕਤ ਅਥਾਰਟੀ" ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ "ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ" ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਰੈਂਕ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਜਾਂ ਉੱਚ ਦਰਜੇ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਵੇ। ਏ.ਐਸ.ਆਈ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰੀ ਰੇਲਵੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਸਹਾਇਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਗ਼ੌਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਰੇਲਵੇ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਸਰਕਾਰੀ ਰੇਲਵੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਰੈਂਕ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਜਿਹੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਏਐਸਆਈ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ "ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

(42) 1975 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 5062 ਵਿੱਚ .1A.Si'tKa ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸੂਰਜ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ, 7 ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਚਨਚੇਤੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਅਪ੍ਰਵਾਨਤ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸ ਵਾਧੂ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੈਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਨੂੰ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਪੱਟੀ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿਰਫ 4 ਸਤੰਬਰ, 1974 ਨੂੰ, ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, 18 ਅਗਸਤ, 1975 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਪੀ-5) ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਲਾ-ਮਾਲ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ। ਸਾਡਾ

ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 25 ਮਾਰਚ, 1975 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-4) ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 4 ਸਤੰਬਰ, 1974 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਪੱਟੀ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਫਸਰ ਅਜਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 18 ਅਗਸਤ, 1975 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਪੱਟੀ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ, ਮਿਤੀ 5 ਮਈ, 1973 (A'nnexure P-1), ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ 10 ਜਨਵਰੀ, 1973 ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ 6 ਫਰਵਰੀ, 1973 ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਨੈਤਿਕ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਨਿਰਪੱਖ ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਸਾਖ। ਉਸ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨੂੰ 7 ਅਗਸਤ, 1974 ਨੂੰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-2)। ਉਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਕੋਲ ਉਸਦੀ ਹੋਰ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੀ ਵੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ 25 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਇਹ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ 22 ਜੁਲਾਈ, 1973 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਬਾਨੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿ 1974-75 ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪੱਤਰ ਉਸ ਨੂੰ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਬਾਰ (4 ਸਤੰਬਰ, 1974) ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ 1974 ਅਤੇ 1975 ਦੀਆਂ ਮਾੜੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ।

(43) ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਸਲ ਨਿੱਜੀ ਫਾਈਲ ਸਾਨੂੰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਦਿਖਾਈ ਗਈ। 26 ਅਗਸਤ, 1971 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ, 1972 ਦੇ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ "ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ" ਸਨ। ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਨਿਰਪੱਖ ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਲਮ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ "ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ" ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੇ 1 ਮਈ 1972 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਆਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ "ਇੱਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਫਸਰ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਸਖਤ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।" ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸਾਲ 1972-73 ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ "ਇੱਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਹੱਥ ਸੀ ਜੋ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮੀਦ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਕੱਢ ਰਿਹਾ ਹੈ।" ਸਾਲ 1974-75 ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਲਾਨਾ ਗੁਪਤ ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਦੇ ਕਾਲਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਚੰਗੀ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਦਾ ਆਨੰਦ ਨਹੀਂ ਮਾਣਿਆ।" ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਟਿੱਪਣੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ "ਇੱਕ ਮਿਹਨਤੀ ਐਨਜੀਓ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ, ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ - ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਨੇੜਿਓਂ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।" ਬਿਨਾ

ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਯੂ. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਆਦਿ (ਨਰੂਲਾ, ਸੀ.ਜੇ.) ਏ.ਐੱਸ.ਆਈ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਰਵਿਸ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਬੇਲੋੜੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਇਹ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਿਸੇ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਸੀ। ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਪੱਟੀ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸੇਵਾ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਸਕੈਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਉਮਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਨਿਯਮ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਸਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਪੱਟੀ ਦੇ ਪਾਰ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਧੋ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਦੀਵਾਨ ਚੁੰਨੀ ਲਾਈ (26), ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਪੀ. ਸ਼ੰਕਰ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (27) ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਦੀ ਲਾਈ ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਗੁੜਗਾਉਂ, ਅਤੇ ਹੋਰ (28) ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਟ-ਪਟੀਆ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (29)। ਦੀਵਾਨ ਚੁੰਨੀ ਲਾਈ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਪੱਟੀ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੀ. ਸ਼ੰਕਰ ਰਾਓ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਲੰਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਇਹ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਮਾਏ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇਕੋ ਇਕ ਸਥਿਤੀ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਅਧਾਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਜਾਂ ਅਵੈਧ ਹੈ। ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਪੀ. ਸ਼ੰਕਰ ਰਾਓ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ, ਉਹ ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਪਾਇਆ ਸੀ। - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਖੋਜ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼ਾਦੀ ਲਾਈ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਤੁਲੀ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਪੱਟੀ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ

(26) 1970 ਐਸਐਲਆਰ 373

(27) 1971 (1) SLR 2.

(28) 1974(1) SLR 217.

(29) 1974(1) SLR 728.

ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ, ਪਰ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਇੱਕ ਸੀ. ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਪੈਟ-ਪਟੀਆ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ), ਜੋ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਧਾ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਉਲਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਏਐਸਆਈ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ

ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੀ ਬਾਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮ ਉਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਜਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤੋਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਸਕਦੇ।

(44) 1975 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 5182 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਬਦਨਾਮੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪਹਿਲਾਂ ਬਲਾਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫ਼ਸਰ, ਬਠਿੰਡਾ ਸਨ, ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਸ੍ਰ. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ 26 ਸਤੰਬਰ 1975 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਈ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਵਾਲਾ ਰਵੱਈਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਇਰਾਦਾ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਉਸ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹਨ। ਉਸਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 25 ਅਗਸਤ, 1975 (ਅੰਕੜਾ ਪੰਨਾ 16), ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਬਦਨਾਮੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨੇ ਕੇਵਲ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਰਿਟਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਲੰਮੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਬਦਨੀਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਬਦਨੀਤੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਡੀ.ਐਸ. ਬਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(45) ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਸਾਡੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਹਰਬੰਸ ਲਾਈ, ਜੋ ___ ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜੋੜਨ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ।

'ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ